

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ**

**V СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
„КРИТИЧНИ ПРАШАЊА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО
И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА“**

КНИГА НА АПСТРАКТИ

**13 ноември 2024 г.
Штип, Република Северна Македонија**

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ**

**V СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
„КРИТИЧНИ ПРАШАЊА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО
И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА“**

КНИГА НА АПСТРАКТИ

13 ноември 2024 г.

Штип, Република Северна Македонија

**Книга на апстракти
V СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА
„КРИТИЧНИ ПРАШАЊА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА“**

Лектор
Марија Соколова

Уредник
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

Издавач
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Апстрактите технички се уредени според „Формулар за регистрација и апстракт“, без дополнително уредување на текст на апстрактот. Содржината и стилот на пишување во апстрактите се прикажани во оригиналната форма поднесена од авторите.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

63-057.875(062)
502/504-057.875(062)

СТУДЕНТСКА конференција "Критични прашања во земјоделството и животната средина" (5 ; 2024 ; Штип)

Книга на апстракти [Електронски извор] / V студентска конференција "Критични прашања во земјоделството и животната средина", 13 ноември 2024 г. Штип, Република Северна Македонија ; [уредник Лилјана Колева-Гудева]. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев", Земјоделски факултет, 2024

Начин на пристапување (URL):

<https://zf.ugd.edu.mk/index.php/mk/187-kniga-na-apstrakti-od-studentska-konferencija>.

- Текст во PDF формат, содржи [36] стр., - Наслов преземен од екранот.
- Опис на изворот на ден 19.12.2024

ISBN 978-608-277-093-2

а) Студентска конференција "Критични прашања во земјоделството и животната средина" (5 ; Штип ; 13.11.2024) -- Апстракти

COBISS.MK-ID 64968197

V СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА „КРИТИЧНИ ПРАШАЊА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА“

Организирана од
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ при
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
13 ноември 2024 г., Штип, Република Северна Македонија

Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип во изминативе години активно работеше и ќе продолжи да работи во интерес на студентите, за нивно усовршување и афирмирање на пазарот на трудот преку практични искуства, лабораториски анализи и презентирање на своите истражувања.

На V Студентска конференција „Критични прашања во земјоделството и животната средина“ главниот збор го имате вие, студентите, како место и можност за презентација на вашите студентски истражувања, вашите успешни студентски приказни и доживувања на инспиративни моменти со цел да се родат нови идеи за испишување на идни успешни приказни.

Оваа година, по повод Светскиот ден на науката, во рамките на Деновите на млади истражувачи имаме интересни теми и дебати на кои нашите студенти ќе бидат во фокусот на вниманието. Уште еднаш како факултет го потенцираме значењето на академското образование, со кое нашите студенти покрај тоа што добиваат теоретско, практично и лабораториско знаење, под менторство на професорите работат на реални проблеми со кои се соочува земјоделскиот сектор. На овој начин покрај формалното образование, се стекнуваат со вештини и компетенции за јавно говорење, а со тоа ја ослободуваат својата мисла за да може полесно да комуницираат.

Имајќи предвид дека најголем дел од настаните ги организираме за нашите студенти каде често имаме присутни претставници од агробизнис секторот, уште во текот на студирањето ја правиме конекцијата **факултет-студент-компанија** за да може секој да ја оствари својата замислена желба и сон.

Светот нема да продолжи да ја жнее својата жетва без верен управител. Не можеме да кажеме дека ја сакаме земјата, а потоа да преземеме чекори да ја уништиме за идните генерации да не можат да ја користат. Во таа насока, една порака кон сите вас драги наши млади истражувачи: **„Посејте го семето на среќата, надежта, успехот и љубовта; сето тоа ќе ви се врати во изобилство. Тоа е законот на природата“** – Стив Мараболи.

Пораката што сакаме да ја испратиме со оваа конференција е дека значењето на земјоделското производство е огромно, производството и потребата од храна секој ден се зголемува, а со тоа и потребата од идни инженери агрономи ќе биде повеќе од потребна на пазарот на трудот.

Со задоволство ви посакуваме топло добредојде на Земјоделскиот факултет и активно учество на Конференцијата.

Претседател на Организациски одбор,
проф. д-р Емилија Арсов

НАУЧЕН И УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

1. проф. д-р Емилија Арсов
2. проф. д-р Љупчо Михајлов
3. проф. д-р Саша Митрев
4. проф. д-р Верица Илиева
5. проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
6. проф. д-р Виолета Димовска
7. проф. д-р Виолета Иванова-Петропулос
8. проф. д-р Ацо Кузелов
9. проф. д-р Душан Спасов
10. проф. д-р Драгица Спасова
11. проф. д-р Мите Илиевски
12. проф. д-р Фиданка Трајкова
13. проф. д-р Ристо Ѓ. Кукутанов
14. проф. д-р Фиданка Илиева
15. проф. д-р Сања Костадиновиќ-Величковска
16. проф. д-р Биљана Балабанова
17. проф. д-р Наталија Маркова-Руждиќ
18. проф. д-р Билјана Ковачевиќ
19. проф. д-р Даниела Тодевска
20. проф. д-р Димитар Наков
21. доц. д-р Билјана Атанасова

ОРГАНИЗАЦИСКИ ОДБОР

1. проф. д-р Емилија Арсов
2. проф. д-р Биљана Балабанова
3. проф. д-р Фиданка Трајкова
4. проф. д-р Наталија Маркова Руждиќ
5. дипл. инж. агроном Иван Донев
6. дипл. правник Елизабета Давитковска-Барбареева, секретар

ПРИСУСТВО НА СТОЛБУР ФИТОПЛАЗМА КАЈ АВТОХТОНАТА МАКЕДОНСКА СОРТА СТАНУШИНА

Афродита Волческа^{1*}, Саша Митрев¹, Емилија Арсов¹

¹Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, ул. „Крсте Мисирков“ 10-А, 2000 Штип, Република Северна Македонија

*Контакт автор: afrodita.092681@student.ugd.edu.mk

Апстракт

Во почетокот на 21 век, и покрај големите тешкотии, социјални и економски кризи во регионот и светот, лозарството и понатаму е значајна стопанска и земјоделска гранка за Република Северна Македонија. Денес лозарството учествува со околу 4 % во вкупно обработливите површини во земјата. Според официјалните податоци на Државен завод за статистика (ДЗС) во Република Северна Македонија има вкупно 180 000 земјоделски стопанства. Од нив околу 48 000 земјоделски стопанства поседуваат лозови насади. За некои од нив, лозарството е дополнителна дејност. Се смета дека основното производство во областа на лозарството во Република Северна Македонија се врши на околу 21 400 земјоделски стопанства. Околу 30 % од овие стопанства произведуваат само за потребите на сопствена потрошувачка и домашно производство на ракија или го продаваат своето грозје за производство на ракија.

Станушината во производствени насади се одгледува само во Тиквешкото виногорје на површина од околу 240 хектари. Таа е сорта која издржува суша, доста е отпорна на болести во однос на другите сорти кои доминираат во производствените насади („Вранец“, „Смедеревка“, „Шардоне“ и други) и се разбира дека треба да се даде поголемо значење во структурата на сортиментот, посебно за производство на розе вина. Тоа е сорта која го карактеризира типот на црвените, јаки и тешки вина. Инаку сортата Станушина обезбедува суровина за производство на црвени и розе вина. Се одржува на суви, сиромашни и варовити почви. Таа е сорта која најрационално ги користи слабите терени и е една од најотпорните сорти на суша. Оваа сорта, во споредба со високоосетливите сорти Шардоне и Вранец, помалку е осетлива на столбур фитоплазмите (Vois noir BN, stolbur). При манифестирање на симптомите од инфекциите со фитоплазми, сортата Станушина се разликува од општите одлики на симптомите кај црвените сорти. Според времето на појава на симптомите на терен, тие со сигурност се забележуваат при крајот на јули и почетокот на август, но најинтензивно во септември.

Во текот на теренските испитувања, кај сортата Станушина се забележуваат следниве симптоми на фитоплазматски инфекции: Симптоми кај листовите: листовите се мали, делумно или целосно пожолтени, со послабо или посилено изразена некроза, свиткани кон внатрешноста, со јасно изразен триаголен изглед и наредени едни врз други како ќерамиди. Симптомот на лисната маса се исти како симптоми кај белите сорти (пр. исти симптоми се забележани кај осетливата сорта Шардоне). Ова се издвојува како еден вид на феномен и отстапување во природата дека кај црвените/црните сорти листовите добиваат црвена боја како резултат на фитоплазматска или вирусна инфекција. Објаснувањата за оваа појава се поврзани со локалните сорти, климатските услови, акумулација на флавоноидите (флавоноиди, антоцијани и проантоцијаниди), кои се различни кај црвените и белите сорти. Симптоми кај ластарите: зрелите ластари се со скратени интернодии, еластични и зелени (нелигнифицирани) на крајот на вегетацијата. Симптоми кај гроздовите: зрната кај заразените лози се мали, најчесто во почетната инфекција недоволно созреани. Кај ваквите растенија се јавува нерамномерно созревање на гроздовите, кои најчесто се собираат и се сушат. Како негативна контрола беа земени примероци од здрава лоза.

Клучни зборови: лозарство, Станушина, Тиквешко виногорје, столбур фитоплазми.

**КНИГА НА АПСТРАКТИ
V СТУДЕНТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА**

„КРИТИЧНИ ПРАШАЊА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ЖИВОТНАТА СРЕДИНА“

**Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
13 ноември 2024 г.**

Штип, Република Северна Македонија